

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksesta
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (maa-
kaasunsiirtoverkkoasetuksen muutos)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 19 päivänä syyskuuta 2007 tekemä ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvos-

ton asetukseksi maakaasunsiirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä annetun asetuksen (EY) N:o 1775/2005 muuttamisesta sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2008

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

Neuvotteleva virkamies Arto Rajala

**EHDOTUS EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI MAAKAASUNSIIRTOVERKKOIHIN PÄÄSYÄ KOSKEVISTA EDELLYTYKSISTÄ ANNETUN ASETUKSEN (EY) N:O 1775/2005 MUUTTAMISESTA;
KOM(2007) 532 LOPULLINEN**

1 Ehdotuksen tavoite ja soveltamisala

Asetuksen tavoitteena on antaa syrjimättömät säännöt maakaasun siirtoverkkoihin pääsyä koskevista edellytyksistä ottaen huomioon kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet kaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi. Asetuksen tavoitteena on myöskin antaa syrjimättömät säännöt nesteytetyn maakaasun käsitteilylaitosten ja varastojen käyttöoikeuden edellytyksistä sekä helpottaa moitteettomasti toimivien ja avoimien rajat ylittävien vähittäismarkkinoiden sekä moitteettomasti toimivien ja avointen tukkumarkkinoiden syntymistä. Asetuksessa säädetään mekanismeista, joilla näitä sääntöjä yhdenmukaistetaan, jotta kaasua voitaisiin myydä ja toimittaa vähittäisasiakkaille yli raajojen.

Asetusta sovelletaan, lukuun ottamatta 6a artiklan kohtaa 4, ainoastaan direktiivin 2003/55/EY 19 artiklan 3 tai 4 soveltamisalaan kuuluvien varastoihin.

Asetuksen tavoitteisiin kuuluu yhdenmukaisten periaatteiden vahvistaminen verkkoonpääsytariffeille tai niiden laskennan perustana oleville menetelmille, kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvien palvelujen luominen sekä kapasiteetin jakamista ja ylikuormituksen hallintaa koskevat yhdenmukaiset periaatteet, avoimuusvaatimusten määrittely, tasehallintasäännöt ja tasepoikkeamamaksut sekä kapasiteettikaupan helpottaminen.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Asetusehdotuksessa velvoitetaan siirtoverkonhaltijoita tekemään yhteisön tason yhteis-

työtä perustamalla kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto, jonka tarkoituksena on turvata Euroopan kaasunsiirtoverkon optimaalinen hallinta ja hyvä tekninen kehitys.

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden on toimitettava komissiolle ja sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle luonnos perustettavan kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston perussäännöksi, luettelo sen tulevista jäsenistä sekä luonnos työjärjestykseksi, johon on sisällyttävä menettelytapasäännöt muiden sidosryhmien kuulemisesta. Virasto antaisi komissiolle lausunnon perussääntöluonnoksesta, jäsenluettelosta ja työjärjestysluonnoksesta. Komissio antaisi lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut viraston lausunnon. Siirtoverkonhaltijoiden olisi perustettava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalainen verkosto kolmen kuukauden kuluessa komission lausunnon vastaanottamisesta.

Asetusehdotuksen mukaan kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston olisi laadittava:

- a) tekniset ja markkinoita koskevat säännöt;
- b) verkon yhteiseen toimintaa liittyvät välineet ja tutkimussuunnitelmat;
- c) joka toinen vuosi 10-vuotinen investointisuunnitelma;
- d) vuotuinen työohjelma;
- e) vuosikertomus;
- f) vuotuiset talvi- ja kesätoimitusten riittävyysnäkömät.

Siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston olisi seurattava teknisten ja markkinoita koskevien sääntöjen täytäntöönpanoa ja esitettävä seurannan tulokset vuosikertomuksessa.

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden verkoston olisi joka toinen vuosi julkaistava yhteisön laajuinen 10-vuotinen asetuksen mukainen investointisuunnitelma. Siinä olisi määriteltävä puuttuvat investoinnit erityisesti rajat ylittävän kapasiteetin osalta.

Asetusehdotuksen mukaan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston olisi seurattava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaiselle verkostolle asetettujen tehtävien toteuttamista. Jos virasto katsoo, että vuotuisen työohjelman tai 10-vuotisen investointisuunnitelman luonnos ei takaa syrjimättömyyttä, tosiasiallista kilpailua tai markkinoiden tehokasta toimintaa, sen on annettava komissiolle asianmukainen perusteltu lausunto.

Asetusehdotuksen mukaan kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston on avoimella tavalla ja varhaisessa vaiheessa kuultava laajasti kaikkia markkinaosapuolia, joita asia koskee, erityisesti laadittaessa teknisiä ja markkinoita koskevia sääntöjä ja verkoston vuotuista työohjelmaa.

Kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston tehtävistä aiheutuvista kustannuksista vastaisivat siirtoverkonhaltijat ja kyseiset kustannukset otettaisiin huomioon tariffeja laskettaessa.

Siirtoverkonhaltijoiden olisi toteutettava kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisessa verkostossa alueellinen yhteistyö. Näiden olisi julkaistava joka toinen vuosi alueellinen investointisuunnitelma, jonka perusteella ne voivat tehdä investointipäätöksiä.

Siirtoverkonhaltijoiden olisi edistettävä operatiivisia järjestelyjä, joilla voidaan varmistaa verkon optimaalinen hallinta, sekä edistettävä energiapörssien kehittämistä, rajat ylittävän kapasiteetin jakamista implisiittisillä huutokaupoilla ja tasehallintamekanismien yhdistämistä. Komissio voisi määritellä kunkin alueellisen yhteistyörakenteen kattaman maantieteellisen alueen.

Asetusehdotuksen mukaan verkon käyttäjiltä perittävät tariffit on määriteltävä erikseen siirtoverkon kunkin syöttö- ja ottokohdan osalta. Verkkomaksuja ei saa laskea sopimusvirtojen perusteella.

Asetusehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin artikla, jossa säädetään kolmannen osapuolen verkkoonpääsyyn liittyvistä palve-

luista varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta.

Ehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin säännös, jonka mukaan siirtoverkonhaltijoiden olisi arvioitava säännöllisesti uusien investointien kysyntä markkinoilla. Uusia investointeja suunnitellessaan siirtoverkonhaltijoiden on tehtävä arvio markkinoiden kysynnästä.

Ehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin artikla, jossa säädetään kapasiteetinjakomekanismien ja ylikuormituksen hallintamenetelyistä varastojen ja nesteytetyn maakaasun osalta.

Ehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin säännös, jonka mukaan siirtoverkonhaltijoiden olisi julkistettava ennakoitua ja toteutunutta tarjontaa ja kysyntää koskevat tiedot, jotka perustuvat ilmoituksiin, ennusteisiin ja toteutuneisiin virtoihin verkosta ja verkkoon. Lisäksi siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava verkon tasapainottamiseksi toteutetut toimenpiteet ja siitä seuranneet tulot ja kustannukset.

Ehdotuksen mukaan asetukseen lisättäisiin artikla, jossa säädettäisiin avoimuusvaatimuksista varastojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten osalta sekä artikla, jossa säädettäisiin siirtoverkonhaltijoiden, varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten haltijoiden velvoitteesta pitää toimintaansa koskevat tiedot kansallisen sääntelyviranomaisen, kansallisen kilpailuviranomaisen ja komission saatavilla vähintään viiden vuoden ajan.

Asetukseen ehdotetaan lisättäväksi artikla, jossa säädettäisiin vähittäismarkkinoista. Artiklan säännöksillä pyritäisiin edistämään toimivien ja avoimien rajat ylittävien vähittäismarkkinoiden syntymistä.

3 Käsittelyvaiheet

3.1 Kansallinen käsittely

Kauppa- ja teollisuusministeriö on 28 syyskuuta 2007 päivätyllä kirjeellään pyytänyt ehdotusta koskevia lausuntoja EU-asioiden komitean alaiselta energia- ja Euratom-jaostolta, oikeusministeriöltä, Kilpailuvirastolta, Kuluttajavirastolta ja energia-alan toimijoilta. Ehdotus on käsitelty energia- ja

Euratom-jaoston kokouksessa 20 marraskuuta 2007.

3.2 Ehdotuksen käsittely EU:n toimielimissä

Ehdotuksen käsittely neuvoston energia-työryhmässä on aloitettu. Ehdotuksen ja muiden samanaikaisesti annettujen energiasämarkkinoita koskevien säädösehdotusten valmistelusta annetaan tilanneselvitys energianeuvoston kokouksessa 3 joulukuuta 2007.

4 Vaikutukset Suomen lainsäädäntöön, ml. Ahvenanmaan asema

Voimassaolevaa asetusta 1775/2005/EY ei tarvitse soveltaa Suomessa niin kauan kuin Suomella on oikeus direktiivin 2003/55/EY artiklan 28 kohdan 1 mukaan poikkeuksiin. Jos Suomen oikeus jättää asetus soveltamatta säilyy asetuksen muuttamisen jälkeen, asetuksella ei ole vaikutuksia Suomen lainsäädäntöön.

Ehdotus kuuluu Ahvenanmaan itsehallinnon alaan. Ahvenanmaalla ei ole maakaasuverkkoa, joten maakaasua koskevalla yhteisölainsäädännöllä ei ole käytännön merkitystä Ahvenanmaan kannalta.

5 Taloudelliset vaikutukset

Jos asetusta ei sovelleta Suomessa, asetuksella ei ole taloudellisia vaikutuksia.

6 Valtioneuvoston kanta

Voimassa olevaa asetusta 1775/2005 maakaasunsiirtoverkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä ei sovelleta Suomessa, koska Suomessa ei ole toteutettu kolmannen osapuolen verkkoonpääsyä direktiivin 2003/55/EY tarkoittamalla tavalla.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että Suomi voi jättää asetuksen soveltamatta myös asetuksen muuttamisen jälkeen. Asetukselle ei ole Suomessa tarvetta niin kauan kuin Suomessa ei ole toteutettu kolmannen osapuolen verkkoonpääsyä. Direktiivin 2003/55/EY artiklan 28 kohdan 1 mukaan Suomella on oikeus jättää kolmannen osapuolen verkkoonpääsy toteuttamatta niin kauan, kuin Suomi ei ole suoraan liittynyt minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn verkkoon ja Suomella on vain yksi pääasiallinen ulkopuolinen maakaasun toimittaja.

Asetuksen sisällön osalta Suomi voi kannattaa jäsenvaltioiden enemmistön kantoja.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on perusteltu toissijaisuusperiaatteen kannalta.

Valtioneuvosto pitää ehdotuksen oikeusperustan (perustamissopimuksen 95 artikla) valintaa perusteltuna.